

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Γ' ΤΑΞΗ ΕΠΑΛ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΑΠΟ ΤΟΝ 20^ο ΣΤΟΝ 21^ο ΑΙΩΝΑ

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο

Το μοντέλο ζωής του σύγχρονου ανθρώπου: Σωστό ή λάθος;

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στις 31 Μαΐου, 2018 από τον Κώστα Χρηστάκη, Ειδικό Πάρεδρο ε.τ. του Π.Ι. στην ιστοσελίδα: meallamatia.gr (έγινε διασκευή για τις ανάγκες της εξέτασης)

Ζούμε σε μια εποχή κοσμοϊστορικών αλλαγών. Η ταχεία ανάπτυξη της τεχνολογίας και της πληροφορικής επιτρέπει στην πλειονότητα των ανθρώπων να έχουν πρόσβαση στη γνώση και προσφέρει τεράστιες δυνατότητες για μελέτη, αναθεώρηση και βελτίωση της ζωής τους. Οι εξελίξεις των θετικών επιστημών και της κοσμολογίας δημιούργησαν μια νέα συνείδηση του κόσμου. [...]

Η σημερινή πραγματικότητα.

Η σωστή αξιοποίηση των παραπάνω εξελίξεων, χωρίς αμφιβολία, θα μπορούσε να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για σοβαρές αλλαγές και βελτιώσεις στην ποιότητα της ζωής του ανθρώπου. Αλλά είναι έτσι; Στην πραγματικότητα, συμβαίνει το ακριβώς αντίθετο. Όλα αυτά επιτρέπουν στον σημερινό άνθρωπο να νομίζει ότι είναι σε πλεονεκτική θέση, σε σύγκριση με τον άνθρωπο του χθες. Του δημιουργούν ένα είδος ψεύτικης αισιοδοξίας και τον κάνουν να πιστεύει ότι το μέλλον του ανήκει και ότι αυτό θα είναι καλύτερο από το παρόν.

[...] Και, βέβαια, ένα εύλογο ερώτημα που προκύπτει είναι το εξής: *Γιατί σε εποχή τόσο σοβαρών τεχνολογικών και επιστημονικών εξελίξεων η ποιότητα της ζωής του ανθρώπου και η κοινωνικοποίηση του παιδιού και του εφήβου αντί να βελτιώνονται χειροτερεύουν;*

Ερμηνεία του φαινομένου.

Είναι γνωστό ότι σε περιόδους σοβαρών και παρατεταμένων οδυνηρών γεγονότων, όπως είναι οι πόλεμοι, οι οικονομικές κρίσεις, οι κάθε είδους καταστροφές κ.τ.ό., παρατηρείται ηθική και πνευματική σύγχυση. Οι άνθρωποι χάνουν τον προσανατολισμό τους και παραπαίουν ανάμεσα στον πολιτισμό και στο χάος. Αυτά επηρεάζουν την προσωπικότητα του ανθρώπου και επιφέρουν αλλαγές και αλλοιώσεις στην προσωπική και την κοινωνική του ζωή.

Αντιλήψεις που κυριαρχούν σήμερα.

Μερικές από τις αντιλήψεις που διαμορφώνουν την προσωπικότητα και χαρακτηρίζουν την καθημερινότητα του σημερινού ανθρώπου και επηρεάζουν την κοινωνικοποίηση του νέου είναι οι ακόλουθες:

α. Ο εύκολος να αποκτηθεί πλουτισμός. Η αντίληψη αυτή απώθησε τις ηθικές και κοινωνικές αξίες και οδήγησε στον απάνθρωπο ανταγωνισμό και στην επιδίωξη του εύκολου κέρδους.

β. Ο πολιτισμός της διασημότητας. Ο σημερινός άνθρωπος, καταστρατηγώντας το κοινό αξιακό σύστημα, προσπαθεί με κάθε τρόπο να γίνει διάσημος, έστω και για λίγα λεπτά της ώρας. Οι καλλιτέχνες, οι πολιτικοί και άλλοι παρακαλούν να τους βγάλουν στα τηλεοπτικά παράθυρα λίγα λεπτά. Σ' αυτό βοηθά και το γεγονός ότι οι νέοι, που ως παιδιά γνωρίζουν τον κόσμο πρώτα από την τηλεόραση και μετά από το σχολείο, έχουν διαμορφώσει την πεποίθηση ότι η διασημότητα είναι αποτέλεσμα μιας διαδικασίας με ιδιαίτερη πολιτική και κοινωνική σημασία.

γ. Τα μέσα μαζικής επικοινωνίας (ΜΜΕ). Η τηλεόραση, για παράδειγμα, κατασκευάζει και προωθεί εικόνες ανθρώπων για λαϊκή τέρψη γιατί ο νέος τύπος διασημότητας είναι εύκολα χειραγωγήσιμος και περισσότερο επικερδής.

δ. Ο Η/Υ και το διαδίκτυο. Δεν χρειάζεται να αναλύσουμε τον παράγοντα αυτό. Ο Η/Υ και το διαδίκτυο έχουν εισβάλει πλέον στη ζωή των ανθρώπων, ιδιαίτερα των παιδιών και των νέων, με όλες τις αρνητικές συνέπειές τους.

ε. Η αντίληψη της παγκοσμιοποίησης. Οι ισχυροί της γης, με πρόσχημα την προστασία της παγκόσμιας ειρήνης και της ελευθερίας των λαών, καταπατούν κάθε είδος δικαίου και ηθικής. Καταργούν κυβερνήσεις, αγνοούν ανθρώπινα δικαιώματα, καταδυναστεύουν λαούς και θέτουν σε κίνδυνο την παγκόσμια ειρήνη.

[...] Τελικά, μόνον με την ανθρωπιστική παιδεία μπορούμε να στοχεύσουμε στη διαμόρφωση του ηθικού και κοινωνικού ανθρώπου. Του ανθρώπου, ο οποίος θα μπορεί να παρακολουθεί, να κατανοεί και να διαχειρίζεται τις εξελίξεις που σημειώνονται και τις απαιτήσεις που δημιουργούνται, σε επίπεδο προσωπικής και κοινωνικής ζωής. Αρκεί να κατανοήσουμε και να αποδεχτούμε αυτό που είπε ο John Naisbitt : «Η αλλαγή στον 21ο αιώνα δεν θα προέλθει από την τεχνολογία, αλλά από μια νέα αντίληψη για το τι σημαίνει να είσαι άνθρωπος».

A3. (μονάδες 25)

Στη σύγχρονη εποχή, μερικοί/ές νέοι και νέες ενδιαφέρονται περισσότερο να ανταποκριθούν χωρίς προβληματισμούς σε ό,τι ζητά το κοινωνικό σύνολο και άλλοι/ες προσπαθούν να αξιοποιήσουν μόνον τα στοιχεία εκείνα που θα τους/τις βοηθήσουν να εξελιχθούν σε ηθικά και προσαρμοσμένα στην κοινωνία άτομα. Ποιο από τα δύο έχει μεγαλύτερο ενδιαφέρον, κατά τη γνώμη σου, να επιδιώξεις και γιατί; Να αναπτύξεις τις απόψεις σου σε ένα άρθρο για την ιστοσελίδα του σχολείου σου, αξιοποιώντας στοιχεία του μη λογοτεχνικού κειμένου (200-250 λέξεις).

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο.

Λουντέμης Μενέλαος (1912-1977)

Ό σταχτὺς θάνατος

Από τη συλλογή: «Κάτω Από Τὰ Κάστρα Τῆς Ἑλπίδας», Ἑλληνικά Γράμματα, 2000.

Θαρρούσα ως τώρα -φίλοι μου καλοί-

θαρρούσα ως τώρα...

πως όλα τα πράγματα

βαδίζουν στη γη

με το αληθινό τους χρώμα.

Η Χαρά άσπρη.

Η Θλίψη χλωμή.

Ο Έρωτας ρόδινος

Ο Θάνατος μαύρος.

Έτσι θαρρούσα...

Και περνούσα τις μέρες μου,

με τα χρώματά μου τακτοποιημένα.

Με τα όνειρά μου συγυρισμένα.

Με τα ποιήματά μου καθαρογραμμένα...

Γιατί έτσι τὰ ἔβλεπα.

Έτσι νόμιζα.

B3. (μονάδες 25)

«Γιατί έτσι τὰ ἔβλεπα. / Έτσι νόμιζα. »: Με τους στίχους αυτούς το ποιητικό υποκείμενο φαίνεται ότι συγκρίνει την προηγούμενη εμπειρία που έχει αποκομίσει από τη ζωή με τα όσα βιώνει τη στιγμή ακριβώς (τώρα) που γράφει το ποίημα. Ποια γεγονότα/βιώματα και συναισθήματα του παρελθόντος και του παρόντος θεωρεί ότι παραλληλίζει; Να καταγράψεις την απάντησή σου σε ένα κείμενο 150 λέξεων;

Μονάδες 25